

Briuselis, 2018 m. birželio 12 d.
(OR. en)

9796/18

SAN 177
DENLEG 47
AUDIO 48
FISC 248
AGRI 269

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Tarybai

Ankstesnio dokumento Nr.: 9499/18 SAN 170 DENLEG 45 AUDIO 44 FISC 233 AGRI 255

Dalykas: 2018 m. birželio 22 d. Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos posėdis
Išvados „Sveika vaikų mityba – sveika Europos ateitis“
– *Priėmimas*

1. 2018 m. balandžio 26 d. pirmininkaujanti valstybė narė pateikė delegacijoms išvadą „Sveika vaikų mityba – sveika Europos ateitis“ projektą, kad Taryba galėtų jį priimti.
2. Visuomenės sveikatos darbo grupė, apsvarsčiusi tekstą 2018 m. kovo 9 d., gegužės 4 d. ir 28 d. posėdžiuose, dėl jo susitarė.
3. 2018 m. birželio 6 d. Nuolatinų atstovų komitetas nusprendė pirmiau nurodytą išvadą projektą, kuris išdėstytas šio pranešimo priede, pateikti Tarybai (EPSCO) priimti 2018 m. birželio 22 d. posėdyje.
4. Todėl Tarybos prašoma
 - priimti šio pranešimo priede pateiktas išvadas ir
 - nuspręsti jas paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

**Tarybos išvadų
„Sveika vaikų mityba – sveika Europos ateitis“ projektas**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

1. PRIMENA, kad Europos Sąjungos sutartis ženklina naują glaudesnės Europos tautų sąjungos kūrimo etapą, kai sprendimai priimami kuo labiau priartinant juos prie piliečių, ir kad Sąjungos tikslas – skatinti savo tautų gerovę¹. Sąjungos politika pirmiausia turi tenkinti piliečių poreikius ir atitikti jų interesus;
2. PRIMENA, kad Sąjungoje sveikatos priežiūrai teikiama itin didelė reikšmė ir kad kiekvienas turi teisę į profilaktinę sveikatos priežiūrą nacionalinės teisės aktų ir praktikos nustatyta tvarka, kaip nurodyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje²;
3. PRIMENA, kad žmonių sveikatos aukšto lygio apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Sąjungos politikos ir veiklos kryptis³;
4. PRIMENA, kad, kaip nurodyta, *inter alia*, Europos aplinkos ir sveikatos chartijoje⁴, pirmenybė turėtų būti teikiama atskirų asmenų ir bendruomenių sveikatai, o ne ekonomikos ir prekybos sumetimams;

¹ Žr. ES sutarties 1 straipsnio antrą pastraipą ir 3 straipsnio 1 dalį.

² [OL C 326, 2012 10 26, p. 391](#). Visų pirma žr. 35 straipsnį.

³ Žr., pvz., SESV 12 straipsnį, 114 straipsnio 3 dalį ir 168 straipsnio 1 dalį, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 35 straipsnį.

⁴ [Europos aplinkos ir sveikatos chartija](#), kurią 1989 m. gruodžio 8 d. priėmė PSO Europos regiono valstybių narių aplinkos ir sveikatos ministrai.

5. PRIMENA, kad pagarba valstybių narių kultūrai ir tradicijoms yra viena iš pagrindinių Sąjungos vertybių, pripažintų Sutartyse⁵;
6. PRIMENA svarbų Sąjungos veiksmų vaidmenį suteikiant papildomos vertės valstybių narių pastangoms, nes taip papildoma nacionalinė politika, kartu gerbiant valstybių narių atsakomybę apibrėžti savo sveikatos politiką ir organizuoti bei teikti sveikatos paslaugas ir sveikatos priežiūrą, vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 168 straipsnio 7 dalimi;
7. PRIMENA, kad pagal Jungtinių Tautų (JT) vaiko teisių konvenciją⁶ konvencijos šalys užtikrina didžiausią galimybę vaikui gyventi ir sveikai vystytis, ir pripažįsta vaiko teisę naudotis tobuliausiomis sveikatos sistemos paslaugomis;
8. PRIMENA stiprų visų Sąjungos institucijų ir valstybių narių įsipareigojimą skatinti, ginti ir įgyvendinti vaiko teises visose atitinkamose Sąjungos politikos srityse⁷. Visuose viešųjų arba privačiųjų įstaigų su vaikais susijusiuose veiksmuose pirmiausia turi būti vadovujamasi vaiko interesais. Laikantis Sąjungos įsipareigojimo dėl vaiko teisių reikia taikyti nuoseklų požiūrį visuose atitinkamuose Sąjungos veiksmuose ir iniciatyvose, vadovaujantis Sutartimis, ES pagrindinių teisių chartija ir JT vaiko teisių konvencija, kurios sudaro bendrą pagrindą visiems Sąjungos veiksmams, susijusiems su vaikais;

⁵ Žr., pvz., ES sutarties preambulės šeštą pastraipą: „NORĖDAMI stiprinti savo tautų solidarumą, kartu gerbdami jų istoriją, kultūrą ir tradicijas“, ir SESV 167 straipsnio 1 dalį: „Sąjunga prisideda prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, gerbdama jų nacionalinę ir regioninę įvairovę ir kartu išskeldama bendrą kultūros paveldą.“

⁶ [Priimta 1989 m. lapkričio 20 d. Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 44/25 ir pateikta pasirašyti, ratifikuoti ir prie jos prisijungti](#); įsigaliojo 1990 m. rugsėjo 2 d., vadovaujantis 49 straipsniu.

⁷ Visų pirma žr. ES sutarties 3 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, SESV 6 straipsnio a punktą, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnio 1 dalį.

9. PABRĖŽIA, kad Europos ateitis – jaunosios kartos rankose ir kad sveikatai ir gerovei tikrai turėtų būti skiriama daugiausia dėmesio visose Sąjungos politikos srityse, įvertinant visų iniciatyvų ir priemonių poveikį žmogaus sveikatai ir siekiant sukurti tinkamą aplinką sveikai gyvenimui. Vaikystė – laikotarpis, suteikiantis unikalią galimybę daryti poveikį visam gyvenimui sveikatos, gyvenimo kokybės ir neužkrečiamųjų lėtinių ligų prevencijos srityse⁸;
10. PRIPAŽĪSTA, kad prevencijos politika, sutelkta į tokius pagrindinius veiksnius kaip sveikamityba ir reguliari fizinė veikla, yra viena iš geriausių investicijų į Europos jaunosios kartos asmeninę gerovę siekiant geros sveikatos. Vaikų asmeninės gerovės ir fizinės bei psichikos sveikatos išsaugojimas ir apsauga yra naudingi tiek atskirai visiems žmonėms, tiek visai visuomenei ir ekonomikai. Gebėjimo išlaikyti fizinę ir psichikos sveikatą, rūpintis sveikata ir gyventi į ateitį orientuotą gyvenimą svarba taip pat pripažįstama Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų⁹;
11. PAŽYMI, kad tokia investicija savo ruožtu skatina Europos ekonomikos ir tvarių sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų augimą, vadovaujantis 2020 m. Europos strategijos tikslais¹⁰;
12. PRIMENA vaikų sveiko augimo ir vystymosi svarbą. PAŽYMI, kad su mityba susijusi būklė kaip antsvoris ir nutukimas yra vienas iš veiksnių, galinčių daryti tiesioginį poveikį vaiko sveikatai, ir yra siejama su išsilavinimo lygiu ir gyvenimo kokybe. Yra didelė tikimybė, kad nutukę vaikai suaugę irgi liks nutukę, ir jiems kyla didesnė lėtinių ligų rizika;
13. PAŽYMI, kad vaikų nutukimas yra sveikatos problema, kurią reikėtų svarstyti ir platesniame socialinių ir ekonominių veiksnių, lemiančių sveikatos skirtumus ir socialinę nelygybę, kontekste;

⁸ Farpour-Lambert (2015 m.): Europos nutukimo tyrimų asociacijos (EASO) Vaikų nutukimo darbo grupės (COTF) pozicijos pareiškimas „Childhood Obesity Is a Chronic Disease Demanding Specific Health Care“ („Vaikų nutukimas – lėtinė liga, dėl kurios reikalinga speciali sveikatos priežiūra“).

⁹ Tarybos priimta 2018 m. gegužės 22 d. (dok. 9009/2018) ir turi būti paskelbta OL L [...].

¹⁰ [Europos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija](#), Komisijos komunikatas, 2010 m.

14. PRIMENA JT darnaus vystymosi tikslus (DVT), kurie apima mitybos gerinimo tikslą ir uždavinį iki 2030 m. trečdaliu sumažinti priešlaikinį mirtingumą nuo neužkrečiamųjų ligų taikant prevencijos ir gydymo priemones¹¹, ir Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) 2013–2020 m. pasaulinį veiksmų planą neužkrečiamųjų ligų prevencijos ir kontrolės srityje, kuriuo siekiama sumažinti priešlaikinį mirtingumą nuo širdies ir kraujagyslių ligų, vėžio, diabeto ir lėtinių kvėpavimo takų ligų¹²;
15. PRIMENA, kad yra keturi pagrindiniai neužkrečiamųjų ligų rizikos veiksniai (tabako vartojimas, fizinis neaktyvumas, nesveika mityba ir žalingas alkoholio vartojimas) ir todėl reikia imtis daugiau sveikatingumo skatinimo ir ligų prevencijos veiksmų;
16. SUSIRŪPINUSI PAŽYMI, kad nerimą keliančios neužkrečiamųjų ligų augimo tendencijos ES ir tarptautiniu lygmeniu turi poveikį ES piliečių asmeninio ir socialinio gyvenimo kokybei ir kad toks poveikis gali būti išmatuojamas ekonomine išraiška: padidėjęs spaudimas nacionalinėms sveikatos priežiūros sistemoms, poveikis valstybių biudžetams ir dėl sumažėjusio pajėgumo mažėjantis darbo našumas¹³;

¹¹ 2015 m. rugsėjo mėn. Generalinės Asamblėjos priimta JT rezoliucija. Visų pirma žr. 3 darnaus vystymosi tikslą, 3.4 uždavinį.

¹² Žr. [Follow-up to the Political Declaration of the High-level Meeting of the General Assembly on the Prevention and Control of Non-communicable Diseases](#) (Tolesni veiksmai, susiję su Generalinės Asamblėjos aukšto lygio susitikimo dėl neužkrečiamųjų ligų prevencijos ir kontrolės politine deklaracija).

¹³ Žr., pvz., [Obesity and the Economics of Prevention Fit not Fat](#) (Nutukimas ir prevencijos ekonomika. Ne nutukęs, o sportiškas), EBPO 2010 m.; [Obesity update](#) (Naujausia informacija apie nutukimą), EBPO 2017 m.; 4 darbo paketas: [Evidence \(the economic rationale for action on childhood obesity\)](#) (Įrodymai: ekonominis kovos su vaikų nutukimu pagrindimas), JANPA 2016 m.; the [Health Promotion and Disease Prevention Knowledge Gateway](#) (Sveikatingumo skatinimas ir ligų prevencija remiantis žiniomis), Europos Komisija, 2017 m.

17. PRIMENA, kad gerinant gyventojų sveikatą svarbus vaidmuo tenka mitybai ir maistui ir kad tai yra aiškiai pripažįstama pastaraisiais metais Tarybos priimtose išvadose dėl mitybos ir fizinio aktyvumo, maisto produktų gerinimo, vaikų antsvorio ir nutukimo¹⁴, kuriose nagrinėjamos, be kita ko, maisto produktų sudėties keitimo, viešųjų pirkimų ir rinkodaros problemos. PRIMENA, kad glaudus mitybos ir neužkrečiamųjų ligų ryšys taip pat pripažįstamas 2013 m. liepos 5 d. Vienos deklaracijoje¹⁵ ir vėlesniame PSO Europos regiono biuro 2015–2020 m. Europos maisto produktų ir mitybos politikos veiksmų plane¹⁶;
18. PALANKIAI VERTINA valstybių narių nacionalinę politiką ir veiksmų planus dėl kovos su neužkrečiamosiomis ligomis, kuriais siekiama, kad ne vėliau kaip 2020 m. vartotojai galėtų lengviau pasirinkti sveikus produktus¹⁷, be kita ko, skatinant keisti maisto produktų sudėtį ir atsižvelgti į sveikatą vykdant su mityba susijusius viešuosius pirkimus, ribojant rinkodarą, kuria maisto produktai, kurių sudėtyje yra daug riebalų, druskos ir cukraus, daromi patrauklūs vaikams, taip pat skatinant kitas pastangas, kuriomis užkertamas kelias vaikų antsvoriui ir nutukimui. Apskritai maisto produktų sudėties keitimo rezultatas turėtų būti sveikesnė mityba, bet dėl to neturėtų didėti energinė vertė;
19. PRIMENA, kad sąlygų vartotojams priimti informacija pagrįstus sprendimus dėl tinkamos mitybos sudarymas yra itin svarbus Sąjungos teisinės sistemos aspektas¹⁸;

¹⁴ Atitinkamai: OL C 213, 2014 7 8, p. 1; OL C 269, 2016 7 23, p. 21; OL C 205, 2017 6 29, p. 46.

¹⁵ 2013 m. liepos 5 d. Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono valstybių narių sveikatos ministrų ir atstovų [deklaracija](#).

¹⁶ Žr. [EUR/RC64/14](#).

¹⁷ Žr. [išvadas dėl maisto produktų gerinimo](#), 27 punktas.

¹⁸ Žr. *inter alia*, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL L 404, 2006 12 30, p. 9), Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams (OL L 304, 2011 11 22, p. 18) ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 609/2013 dėl kūdikiams ir mažiems vaikams skirtų maisto produktų, specialiosios medicininės paskirties maisto produktų ir viso paros raciono pakaitalų svoriui kontroliuoti (OL L 181, 2013 6 29, p. 35).

20. PAŽYMI, kad sveikų įpročių ugdymas nuo pastojimo, nėštumo laikotarpiu ir pirmomis gyvenimo dienomis yra vienas iš svarbiausių veiksnių, lemiančių ilgesnę tikėtiną gyvenimo išliekant geros sveikatos, įskaitant reprodukcinę sveikatą ir intelektinę raidą, trukmę. Per pirmus trejus gyvenimo metus taikyti mitybos modeliai gali sukelti medžiagų apykaitos reaktyvumo pakitimus, kurie gali tapti negrįžtamais veikiant medžiagų apykaitos programavimui ir epigenetiniams mechanizms¹⁹. Todėl prevencinėmis priemonėmis, skirtomis tinkamai formuoti mitybos įpročius, turėtų būti skatinama nuo ankstyvojo amžiaus vartoti geros maistinės kokybės maistą²⁰ ir toliau vadovautis viso gyvenimo perspektyvos požiūriu;
21. PRIPAŽĪSTA, kad vaikystėje ir jaunystėje susiformavę esminiai sveikatai svarbūs elgesio modeliai išlieka visą gyvenimą;
22. PABRĖŽIA, kad socialinė ir ekonominė aplinka yra vienas svarbiausių pasirinkimą lemiančių veiksnių. Todėl su šia aplinka susijusia politika ir iniciatyvomis turėtų būti skatinamas ir palaikomas sveikos mitybos įpročių formavimas, neperkeliant atsakomybės naštos atskiram asmeniui, nes tai būtų neteisinga;
23. PRIPAŽĪSTA, kad sveikatos netolygumų mažinimo negalima pagrįsti vien individualiu pasirinkimu, tačiau būtina, kad ir visų atitinkamų sričių viešąja politika būtų palaikoma sveika aplinka;

¹⁹ [Global nutrition targets 2025: childhood overweight. Policy brief. Geneva: World Health Organization, 2014](#) (Pasauliniai mitybos tikslai iki 2025 m.: vaikų atsvoris. Politikos santrauka. Ženeva: Pasaulio prekybos organizacija, 2014 m.); Hancox, R. J., Stewart, A. W., Braithwaite, I., Beasley, R., Murphy, R., Mitchell, E. A., et al., 'Association between breastfeeding and body mass index at age 6-7 years in an international survey' (Maitinimo krūtimi ir kūno masės indekso sąsaja būnant 6–7 metų amžiaus tarptautiniame tyrime), *Pediatric Obesity (Vaikų nutukimas)*, 10 tomas, Nr. 4, 2015 m., p. 283–287. Gunnell, L., Neher, J., Safranek, S., 'Clinical inquiries: Does breastfeeding affect the risk of childhood obesity?' (Klinikiniai tyrimai: ar maitinimas krūtimi turi poveikio vaiko nutukimo rizikai), *Journal of Family Practice (Šeimos praktikos žurnalas)*, 65 tomas, 2016 m., p. 931–932. Watson, R. R., Grimble, G., Preedy, V. R., Zibadi, S., redaktoriai, *Nutrition in infancy (Mityba kūdikystėje)*, Springer, Berlynas, 2013 m.

²⁰ Per pirmus dvejus vaiko gyvenimo metus optimali mityba skatina sveiką augimą ir gerina kognityvinę raidą. Ji taip pat sumažina riziką turėti antsvorio arba nutukti ir vėliau gyvenime susirgti neužkrečiamosiomis ligomis. (Neoficialus vertimas) [Healthy diet](#) (Sveika mityba), PSO, Informacijos suvestinė Nr. 394. Nesveikos mitybos keliamą riziką atsiranda jau vaikystėje ir stiprėja visą gyvenimą. Siekiant sumažinti būsimą riziką susirgti neužkrečiamosiomis ligomis, vaikai turėtų išlaikyti sveiką svorį ir vartoti maisto produktus, kuriuose mažai sočiųjų riebalų, riebalų rūgščių transizomerų, laisvojo cukraus ir druskos. (Neoficialus vertimas) [WHO - Marketing of foods and non-alcoholic beverages to children](#) (PSO. Vaikams skirta maisto produktų ir nealkoholinių gėrimų rinkodara), p. 7.

24. PRIMENA, kad veiksmingos ir plataus užmojo prevencijos politikos sėkmė priklauso nuo to, kaip gerai įgyvendinamas sveikatos aspektų integravimo į visų sričių politiką požiūris. Visų sektorių bendradarbiavimas yra būtinas siekiant sukurti sveikatinamąją aplinką, kartu siekiant vienas kitam prieštaraujančių prioritetų pusiausvyros ir vengiant susiskaidymo. Tai užtikrina veiksmų visais valdžios ir visais visuomenės lygmenimis požiūrio taikymą;
25. MANO, jog yra svarbu, kad kitų sričių Sąjungos politika, pavyzdžiui, bendra žemės ūkio politika, būtų prisidedama siekiant tikslo suteikti vartotojams galimybių pasirinkti sveiką maistą, kaip nurodyta ir neseniai, 2018 m. kovo 19 d., pirmininkaujančios valstybės narės, pritariant 23 delegacijoms, priimtose išvadose dėl maisto ir ūkininkavimo ateities²¹;
PRIPAŽĮSTA, kad vaisių, daržovių ir pieno vartojimo skatinimo mokyklose programa ir kitais mechanizmais, kurie valstybėse narėse remiami pagal BŽŪP, prisidėta prie sveikatos rezultatų ES gerinimo²²;
26. PRIPAŽYSTA, kad itin daug dėmesio reikia skirti vaikams socialiai nepalankioje padėtyje esančiose bendruomenėse. PAŽYMI, kad galimybės užaugti sveikam yra glaudžiai susijusios su socialiniais veiksniais. Šiandienos ligų naštos priežastys glūdi tame, kaip sprendžiamos tų socialinių veiksnių keliamos problemos ir kaip paskirstomi ir naudojami mūsų ištekliai²³;

²¹ Nors BŽŪP turi įvairių tikslų, pastarojo meto viešos konsultacijos rodo, kad reikia atsižvelgti į vartotojų prioritetus, įskaitant prioritetus, teikiamus prieinamesnių šviežių, ekologinių produktų įvairovei. Šie rezultatai taip pat atspindėti pirmininkaujančios valstybės narės išvadų (dok. 7324/18), kurioms pritarė Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Graikija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Kroatija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija, 10 konstatuojamojoje dalyje.

²² Žr. visų pirma [Mitybos ir fizinio aktyvumo aukšto lygio grupės nuomone](#).

²³ [Obesity and inequities. Guidance for addressing inequities in overweight and obesity](#) (Nutukimas ir nelygybė. Gairės, kaip spręsti nelygybės problemas antsvorio ir nutukimo atžvilgiu), PSO, Europos regiono biuras, 2014 m.

27. SUSIRŪPINUSI PAŽYMI, kad tai, kokie maisto produktai pasirenkami šiuo metu, gali prisidėti prie vis prastesnių mitybos įpročių, antsvorio ir nutukimo bei susijusių neužkrečiamųjų ligų rizikos veiksnių. Paruošti ir perdirbti maisto produktai yra lengvai pasiekiami ir prieinami ir apskritai jie vis labiau tampa kasdieninės žmonių mitybos dalimi. Visų pirma jaunimas yra linkęs dažniau maitintis ne namie ir vartoti lengvai prieinamą greitąjį maistą, kurio sudėtyje yra dideli riebalų, druskos ir cukraus kiekiai, cukrumi saldintus gėrimus ir energetinius gėrimus;
28. PRIPAŽĮSTA, kad norint pakeisti su mityba susijusių lėtinių ligų tendenciją yra itin svarbu išsaugoti maisto įvairovę, tradicinę sveiką mitybą, pavyzdžiui, Viduržemio jūros regiono, Šiaurės šalių ir kitų regionų mitybą, sveikus mitybos įpročius ir sveiką gyvenimo būdą, tuo pačiu metu svarbu gerinti tiek sezoninių ir šviežių maisto produktų, tiek maisto, kurio sudėtyje yra nedideli riebalų, cukraus ir druskos kiekiai, įperkumą ir patrauklumą;
29. SUSIRŪPINUSI PAŽYMI, kad vaikai yra pažeidžiama vartotojų grupė, kurią ypač veikia rinkodara, kai naudojamos šiuolaikinės priemonės, pavyzdžiui, rėmimo veikla, prekių pateikimas (išdėstymas prekybos vietose), pardavimų skatinimas, kompleksinė reklama su įžymybėmis, prekės ženklo talismanai arba populiarūs personažai, interneto svetainės, pakuotės, ženklavimas, el. laišakai ir tekstinės žinutės, įmonių socialinė atsakomybė ir filantropinė veikla, susijusi su prekės ženklų naudojimu, taip pat komunikacija, naudojant virusinę rinkodarą ir priemonę „iš lūpų į lūpas“²⁴. Esama įrodymų, kad reklama daro poveikį vaikų prioritetams renkantis maistą, prašymams jo nupirkti ir vartojimo modeliams²⁵. Iš jų matyti, kad daugelyje situacijų veiksminga tėvų priežiūra yra dažniausiai sunkiai įgyvendinama, jei iš viso faktiškai įmanoma;

²⁴ Žr. [WHO - Marketing of foods and non-alcoholic beverages to children](#) (PSO. Vaikams skirta maisto produktų ir nealkoholinių gėrimų rinkodara), p. 7.

²⁵ WHO [Final Report on Ending Childhood Obesity](#) (PSO. Galutinė ataskaita dėl vaikų nutukimo panaikinimo).

30. PRIMENA, kad pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/13/ES dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo²⁶ žiniasklaidos paslaugų teikėjai skatinami kurti elgesio kodeksus dėl netinkamų komercinių audiovizualinių pranešimų, kurie lydi vaikams skirtas programas arba yra įtraukti į tokias programas, apie maisto produktus ir gėrimus, kurių sudėtyje yra maistinių medžiagų ir maistiniu arba fiziologiniu poveikiu pasižyminčių medžiagų, visų pirma riebalų, riebalų rūgščių transizomerų, druskos ir (arba) natrio ir cukrų, kurių nerekomenduojama vartoti per daug. Pažymi, kad iš kai kurių valstybių narių praktikos matyti, jog elgesio kodeksai gali atitikti sveikos mitybos rekomendacijas;
31. PRIMENA, kad reikia mažinti ES vartotojų suvartojamų riebalų rūgščių transizomerų vidutinį kiekį, kaip pripažįstama ir 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento priimtoje rezoliucijoje²⁷;
32. Susirūpinusi PAŽYMI, kad įvairūs požiūriai į rinkodaros reglamentavimą, kurių laikomasi vietos, regionų ir nacionaliniu lygmeniu, negali būti tokie veiksmingi kaip tarpvalstybinės rinkodaros reglamentavimas visos ES mastu, atsižvelgiant į tarpvalstybinę problemos aspektą, ypač skaitmeninėje žiniasklaidoje;
33. ATKREIPA DĖMESĮ į naudą, kurią teikia įvairių suinteresuotųjų subjektų dialogas, kuriuo visi maisto tvarkymo subjektai, pavyzdžiui, ūkininkai ir žvejai, gamintojai, mažmenininkai, viešojo maitinimo įstaigos ir restoranai, skatinami prisiimti socialinę ir etinę atsakomybę. PRIPAŽIŠTA principus ir kai kuriuos veiksmus, kurių iki šiol ėmėsi kai kurie suinteresuotieji subjektai savanoriškai prisiimdami įsipareigojimus ES mitybos, fizinio aktyvumo ir sveikatos platformoje²⁸, be kita ko, rinkodaros srityje. Nustačius didesnę sąveiką ir užmojų ES lygmeniu būtų galima sukurti paskatas suinteresuotiesiems subjektams nustatyti veiksmingesnes etiškas bendros praktikos priemones vaikams skirtos maisto produktų, kurio sudėtyje yra daug riebalų, druskos ir cukraus, (skaitmeninės) rinkodaros srityje ir prisiimti platesnio užmojo įsipareigojimus, kurie tikrai turėtų poveikio vaikų mitybos gerinimui. PAŽYMI, kad tais atvejais, kai vien savireguliacijos nepakanka, gali būti reikalingos teisėkūros priemonės;

²⁶ OL L 95, 2010 4 15, p. 1.

²⁷ Dok. P8_TA(2016)0417.

²⁸ [ES mitybos, fizinio aktyvumo ir sveikatos platformos narių savanoriški įsipareigojimai](#).

34. SKATINA tolesnę pažangą įgyvendinant PSO rekomendacijas dėl vaikams skirtos maisto produktų ir nealkoholinių gėrimų rinkodaros, laikantis vaiko intereso principo ir ES įsipareigojimo užtikrinti aukštą visuomenės sveikatos apsaugos lygį rengiant ir įgyvendinant visų sričių politiką ir veiklą;

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ

35. toliau plėtoti ir įgyvendinti tikslingą politiką, kuria sprendžiamos neužkrečiamųjų lygų problemos, grindžiamą holistiniu sveikatos aspektų integravimu į visų sričių politiką požiūriu ir įvairių sektorių bendradarbiavimu, laikantis 2013–2020 m. Pasaulinio veiksmų plano neužkrečiamųjų ligų prevencijos ir kontrolės srityje ir atsižvelgiant į tai, kad mityba yra vienas iš daugelio svarbių veiksnių, sutelkiant dėmesį visų pirma į tai, kad būtų:
- a) prisidedama prie įperkamų, sezoninių ir sveikų, vietoje užaugintų produktų ir maistų produktų, kurių sudėtyje nėra daug riebalų, druskos ar cukraus, prieinamumo, kad būtų lengva pasirinkti sveiką maistą;
 - b) remiamas sveikatos, žemės ūkio ir švietimo valdžios institucijų bendradarbiavimas, taip sukuriant sistemą, skatinančią sveiko, tvaraus ir šviežio maisto tiekimą ikimokyklinio ugdymo įstaigoms ir mokykloms;
 - c) sudaromos galimybės toliau bendradarbiauti su ūkininkais, maisto gamintojais, mažmenininkais, viešojo maitinimo įstaigomis ir kitais maisto tvarkymo subjektais, siekiant palengvinti produktų, kuriais palaikoma sveika mityba, prieinamumą ir mažinti perdirbtų maisto produktų ir gėrimų, kurių sudėtyje yra daug riebalų, druskos ir cukraus, propagavimą;
 - d) svarstoma parama atitinkamai informuotumo didinimo iniciatyvoms ir gairėms, nukreiptoms į vaikus, tėvus ir pedagogus, priežiūros personalą ir maisto tiekėjus švietimo įstaigose, susijusioms su subalansuota mityba ir informacija, kurioje nurodomos maistingo, įperkamo ir patogaus maisto galimybės, tinkami porcijų dydžiai, vartojimo dažnumas ir supratimas apie kelią „nuo lauko iki stalo“;

- e) aktyviai kovojama su nutukimą skatinančia aplinka, ypač tose vietose, kuriose renkasi vaikai, pavyzdžiui, vaikų ugdymo patalpose, vaikų priežiūros centruose ir sporto įstaigose, siūlant tokias maisto ir gėrimų galimybes, kuriomis palaikoma įvairi, subalansuota ir sveika mityba, užtikrinama, kad švietimo įstaigose, ir skatinama, kad sporto įstaigose nebūtų rinkodaros veiklos, įskaitant rėmimą, vykdomą pagal prekės ženklus ir bendrovių, kurios propaguoja maisto produktus ir gėrimus, kurių sudėtyje yra daug riebalų, druskos ir cukraus, ir skatinama sveikatingumą propaguojanti viešųjų pirkimų praktika;
- f) užtikrinama, kad komunikacijai ir konsultavimui mitybos klausimais nebūtų daroma nederama komercinė įtaka ir kad nekiltų interesų konfliktų;
- g) svarstoma pirminės sveikatos priežiūroje, laikantis šeiminio požiūrio, pradėti vykdyti įrodymais grindžiamas svorio reguliavimo programas nutukusiems vaikams;
- h) remiamas sveikatos priežiūros specialistų aktyvus dalyvavimas ir jų konsultacijos nėščiosioms, kūdikiams, vaikams, paaugliams, tėvams ir šeimoms siekiant pagerinti konsultavimą ir stebėseną, remiantis turimais naujausiais moksliniais įrodymais mitybos srityje, siekiant užtikrinti sveiką mitybą visais gyvenimo etapais;
- i) toliau skatinamas maitinimas krūtimi, laikantis nacionalinių arba tarptautinių rekomendacijų²⁹, be kita ko, ribojant motinos pieno pakaitalų rinkodarą;
- j) didinamas informacijos apie maistą aktualumas visuomenės sveikatos požiūriu švietimo, ženklinimo ir kitomis priemonėmis, be kita ko, vykdam dvišalį, daugiašalį ir ES lygmens bendradarbiavimą;
- k) skiriama itin daug dėmesio tam, kad būtų pasiekti ir įtraukti vaikai iš mažiau palankios socialinės ir ekonominės aplinkos ir vaikai, kurie dėl savo padėties yra pažeidžiami;

²⁹ Žr. [Global Strategy for Infant and Young Child Feeding, WHO and UNICEF, 2003](#) (Pasaulinė kūdikių ir mažų vaikų maitinimo strategija, PSO ir UNICEF, 2003 m.).

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS

36. laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų ir atsižvelgiant į vietos, regioninius ir nacionalinius ypatumus, kultūrą ir tradicijas, vadovaujant už sveikatą ir maistą atsakingoms valdžios institucijoms:
- a) vykdamas visų sričių politiką ir veiksmus didžiausią dėmesį skirti žmonėms ir žmonių sveikatai, be kita ko, diskusijų apie Europos ateitį kontekste skaidriai aptariant dabartinį ir būsimą ES vaidmenį saugant visuomenės sveikatą;
 - b) remti mitybos, maisto ir fizinio aktyvumo politiką, kurioje pirmenybė teikiama vaikų teisėms, tokiu būdu remiant investicijas į būsimą jaunų ir sveikų kartų Europą;
 - c) laikytis strateginio požiūrio, pagal kurį kitų sričių politikoje atsižvelgiama į sveikatos aspektus, kaip rekomenduojama Tarybos išvadose dėl sveikatos klausimų visose politikos kryptyse³⁰;
 - d) toliau keistis patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais ir remti savanorišką įvairių sektorių – pavyzdžiui, sveikatos, žemės ūkio, švietimo, prekybos, finansų, mokesčių, sporto ir mokslo – bendradarbiavimą, susijusį su politika, kuri padėtų didinti įperkamus sezoninių ir šviežių produktų pasiūlą, kuria prisidedama prie sveikos mitybos, maisto produktų ženklavimo ir rinkodaros, kad būtų pagerinta sveikatos būklė ES;
 - e) didinti ūkininkų ir žvejų sąmoningumą, kad jie suprastų vartotojų poreikius, gamybos, padedančios įgyvendinti nacionalines mitybos gaires, svarbą ir naudą, kurią vietos ir sezoninių produktų gamyboje teikia kokybės schemas bei ženklai, – visa tai gali garantuoti, kad maisto produktais prisidedama prie sveikos mitybos;

³⁰ Tarybos išvados, priimtos 2006 m. lapkričio 30 d. (dok. [16167/06](#)).

- f) toliau remti ir įgyvendinti 2014–2020 m. ES kovos su vaikų nutukimu veiksmų planą, visų pirma kiek tai susiję su tarpvalstybinį poveikį darančia politika ir veiksmais, pavyzdžiui, sveikesnės aplinkos propagavimu, sąlygų, kad būtų lengviau pasirinkti sveiką maistą, sudarymu, vaikams skirtos rinkodaros ir reklamos ribojimu ir viešųjų pirkimų, kuriais palaikomos sveikesnės galimybės ir fizinė veikla, skatinimu; toliau skatinti susijusius suinteresuotuosius subjektus imtis atsakingų veiksmų, atsižvelgti į savireguliacijos pasiūlymus arba nagrinėti galimybes priimti reguliavimo priemonės, kai to reikia užsibrėžtiems tikslams pasiekti;
- g) siekiant apsaugoti vaikus ir jaunimą nuo tarpvalstybinės reklamos ir atsižvelgiant į produktų pakuočių ir rinkodaros tarpvalstybinį poveikį, rengti, peržiūrėti ir stiprinti iniciatyvas, kuriomis siekiama mažinti galimybes vaikams ir paaugliams būti veikiamiems rinkodaros ir reklamos bet kokiose žiniasklaidos priemonėse, įskaitant internetines platformas ir socialinę žiniasklaidą, taip pat kitų formų rėmimo veiklos ar reklamos, apimančios maisto produktus, kurių sudėtyje yra daug energijos, sočiųjų riebalų, riebalų rūgščių transizomerų, cukraus ir druskos arba kurie neatitinka nacionalinių ar tarptautinių mitybos gairių;
- h) stebėti, ar nacionalinės ir ES savanoriškos iniciatyvos, kuriomis siekiama mažinti maisto, kurio sudėtyje yra daug riebalų, druskos ir cukraus, rinkodaros poveikį vaikams, atitinka reikalavimus;
- i) skatinti vykdyti priemones, kuriomis siekiama stiprinti ES ir nacionalinius įsipareigojimus, įskaitant i) įrodymais grindžiamus mitybos kriterijus, ii) įsipareigojimo įtraukti visus vaikus ir nepilnamečius išplėtimą, iii) visų formų rinkodaros įtraukimą, įskaitant prekių išdėstymą, rėmimą, pardavimo skatinimą prekybos centruose, produktų pakuotes ir prekės ženklo personažų bei talismanų naudojimą, kad pramonės rinkodara ir reklama būtų vykdoma laikantis tarptautinių įsipareigojimų; daryti pažangą, susijusią su priemonėmis, leidžiančiomis tobulinti tokias iniciatyvas ir įtraukti šiuo metu neįtrauktas rinkodaros spektro dalis;

- j) toliau remti priemonės, kuriomis siekiama veiksmingai reguliuoti tarpvalstybinę rinkodarą, stebėti naujų žiniasklaidos priemonių plėtotę, vertinti, ar yra tinkamos dabartinės priemonės, kuriomis siekiama mažinti galimybes būti veikiamiems, ypač vaikų ir jaunimo galimybes būti veikiamiems maisto reklamos, kuri perduodama skaitmeninėmis priemonėmis, įskaitant socialinę žiniasklaidą, taip pat nagrinėti galimus sprendimus vedant dialogą su reguliavimo institucijomis ir žiniasklaida;
- k) skatinti švietimo ir informavimo kampanijas, kuriomis siekiama gerinti informacijos apie maistą ir rinkodaros metodų supratimą, visų pirma šeimos, švietimo ir sporto aplinkoje;
- l) remti mokslinių tyrimų projektus, kuriais atsiliepiama į sveikatos politikos poreikius, pavyzdžiui, tokius mokslinius tyrimus: lyginamieji sveikatingumo skatinimo ir vartojimo tyrimai; geresnis mitybos įpročių, vartojimo modelių ir tradicinės mitybos, pavyzdžiui, Viduržemio jūros regiono, Šiaurės šalių ir kitos tradicinės mitybos bei produktų visoje Europoje poveikio supratimas; galimybių vaikams būtų veikiamiems rinkodaros, informacijos apie maistą ir maisto išdėstymo vertinimas; antsvorio ir nutukimo prevencija įvairiose amžiaus grupėse ir įvairiose situacijose; novatoriškų medžiagų ar priedų poveikio sveikatai vertinimas; maisto produktų gerinimas; viešosios politikos poveikio sveikatai įrodymų kaupimas ir kitų sričių politikos poveikio sveikatai vertinimas;
- m) siekti gerinti įperkamu šviežių, sezoninių ir sveikų vietos produktų pasiūlą, nagrinėjant galimybes, pavyzdžiui, padidinti paramą smulkiesiems ūkininkams, sutrumpinti maisto tiekimo grandinę, remti neperdirbtų maisto produktų pardavimo ir jo skatinimo infrastruktūrą (pavyzdžiui, vietos gamintojų turgus) ir užkertant kelią nesąžiningos prekybos praktikai, taip pat skatinant MVĮ bei mažmenininkus siūlyti atsakingus ir tvarius maisto, kuris pagal maistines savybes tinka sveikai mitybai, tiekimo sprendimus;

- n) atsižvelgiant į ankstesnę veiklą, vykdytą pagal Bendrus veiksmus dėl mitybos ir fizinio aktyvumo, toliau ES lygmeniu identifikuoti ir rinkti informaciją apie geriausią praktiką, apie nacionalines priemones, pagal kurias laikomasi holistinio požiūrio į ikimokyklinio ugdymo įstaigas ir mokyklas kaip į sveikatingumo skatinimo aplinką, ir apie tokių priemonių įgyvendinimo problemų sprendimą;
- o) bendrai aptarti ir, kai tinkama, įgyvendinti patvirtintą geriausią praktiką mitybos ir fizinio aktyvumo srityje, kad būtų greičiau ir efektyviau pasiekta piliečiams naudingų rezultatų, be kita ko, dirbant Skatinimo ir prevencijos iniciatyvinėje grupėje³¹;
- p) rengiant būsimą BŽŪP, atsižvelgti į vartotojų poreikius, remiant įvairovę bei kokybę ir tokiu būdu prisidedant prie labiau į paklausą orientuotos įperkamu šviežių, vietos ir sezoninių maisto produktų pasiūlos, taip prisidedant prie sveikos ir tvarios mitybos. Nagrinėti galimybes atsižvelgti į žemės ūkiui remti skirtos praktikos galimą poveikį gyventojų mitybos įpročiams, trumpesnėms tiekimo grandinėms, vaisių, daržovių ir pieno vartojimo skatinimo mokyklose programoms ir iniciatyvoms, kad moksleiviai labiau vertintų ir geriau pažintų maisto kilmę, pavyzdžiui, apsilankymams ūkiuose;
- q) bendradarbiauti remiant kovos su neužkrečiamosiomis ligomis ir vaikų nutukimu politiką ir priemones, taip užtikrinant aukštą visuomenės sveikatos apsaugos lygį visose vidaus rinkoje vykdomose iniciatyvose ir teikiamuose pasiūlymuose;

³¹ https://ec.europa.eu/health/non_communicable_diseases/steeringgroup_promotionprevention_lt

PRAŠO KOMISIJOS

37. toliau teikti pirmenybę visuomenės sveikatai, visų pirma sprendžiant tokius tarpvalstybinės svarbos klausimus, kaip vaikams skirta maisto rinkodara, maisto produktų gerinimas, ženklėjimas, rinkos koncentracija maisto tiekimo grandinėje, ir mokslinių tyrimų projektams, kuriais atsiliepiama į visuomenės sveikatos poreikius, siekiant galutinio tikslo gerinti sveikatos rodiklius ES;
38. remti valstybes nares keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais mitybos ir fizinės veiklos srityje, juos platinant ir perduodant, kad būtų gerinamas sveikatingumo skatinimas, ligų prevencija ir neužkrečiamųjų ligų valdymas, visų pirma remti iniciatyvas, orientuotas į visapusišką integracinio pobūdžio daugiasektorinį bendradarbiavimą ir sėkmingą sveikatos aspektų integravimo į visų sričių politiką požiūriu įgyvendinimą;
39. remtis Mitybos ir fizinio aktyvumo aukšto lygio grupės³² padaryta pažanga ir toliau remti valstybes nares viešųjų pirkimų gairių dėl maisto srityje;
40. toliau skatinti platesnio užmojo suinteresuotųjų subjektų įsipareigojimą ES lygmeniu, siekti sąžiningos ir atsakingos rinkodaros politikos, remiantis įgyta patirtimi ir sėkmingais pavyzdžiais, pavyzdžiui, ES mitybos, fizinio aktyvumo ir sveikatos veiksmų platforma;
41. atsižvelgiant į tai, kad įvairių formų vaikams skirtos rinkodaros reguliavimas yra pasaulinis klausimas, kuris turėtų būti sprendžiamas ES lygmeniu, nagrinėti galimybes sustiprinti ES sistemą, be kita ko, nustatant kriterijus, skelbiant informatyvias gaires, remiant kampanijas ir nuolat vykdamt priežiūrą, kad būtų sumažintas neigiamas tarpvalstybinės maisto rinkodaros poveikis vaikų sveikatai;

³² [Mitybos ir fizinio aktyvumo aukšto lygio grupė](#), įsteigta siekiant sustiprinti ES (ir ELPA) vyriausybių vaidmenį kovojant su antsvoriu ir nutukimu.

42. stiprinti visų atitinkamų sektorių programos „Horizontas 2020“ projektų sinergijos ryšius;
 43. išnagrinėti visas galimybes toliau remti valstybių narių politiką ir iniciatyvas naudojantis esamomis ES lygmens priemonėmis, pavyzdžiui, trečiaja veiksnių programa visuomenės sveikatos srityje³³, bendra žemės ūkio politika, Europos struktūriniais ir investicijų fondais ir programa „Horizontas 2020“, ir užtikrinti tvarius mechanizmus ateityje, daugiausia dėmesio skiriant poreikiui investuoti į žmones.
-

³³ Žr. Reglamentą (ES) Nr. 282/2014.